

02 διεθνή

Η αστάθεια καλά κρατεί

Νέες πρόωρες εκλογές στο ισπανικό κράτος

■ ΤΟΥ Γιώργου Αναστασίου

Για τέταρτη φορά καλούνται στις κάλπες οι υπήκοοι του ισπανικού κράτους μέσα σε μια τετραετία, οπότε αξίζει να ξαναθυμηθούμε τις επισημάνσεις του Δρόμου μετά τις εκλογές του περασμένου Απριλίου: «Είναι αμφίβολο εάν το αποτέλεσμα θα ικανοποιήσει τις προσδοκίες αυτών που έλπιζαν ότι θα ξεπεραστεί η χρόνια πολιτική αστάθεια. Διότι το πρόβλημα αφορά από τη μια την αδυναμία του πολιτικού προσωπικού να υπερβεί την οικονομική κρίση και να βελτιώσει την καθημερινότητα των λαϊκών στρωμάτων, κι από την άλλη την επίμονη προσπάθεια εκατομμυρίων υπηκόων σε ορισμένες "επαρχίες" του ισπανικού Στέμματος να αποτινάξουν την κυριαρχία της Μαδρίτης. Ο συνδυασμός αυτών των δύο αιτίων χρωμάτισε και το εκλογικό αποτέλεσμα - ή, ακριβέστερα, την αναπαραγωγή των όρων που δυσκολεύουν τον σχηματισμό μιας σχετικά έστω σταθερής κεντρικής κυβέρνησης»*. Από τότε που γράφτηκαν αυτές οι γραμμές δεν άλλαξαν και πολλά σε ό,τι αφορά τη διαχείριση του προβλήματος, αφού ο σοσιαλιστής υπηρεσιακός πρωθυπουργός Σάντσεθ και ο επικεφαλής των Podemos Ιγκλέσιας (νικητής και χαμένος αντίστοιχα των τελευταίων εκλογών) δεν κατάφεραν να συμφωνήσουν σε μια μορφή συγκυβέρνησης: ο πρώτος έδινε λίγα και ο δεύτερος ζητούσε πολλά. Ακόμη κι αν τα έβρισκαν όμως, θα έπρεπε να γοητεύσουν μερικούς ακόμη βουλευτές από το αυτονομιστικό στρατόπεδο για να φτάσουν την περιπόθητη κοινοβουλευτική πλειοψηφία των 176 εδρών. Αλλά, μιας κι αυτό δεν συνέβη, κανείς αυτονομιστής δεν αναγκάστηκε να απαντήσει στο δίλημμα: παροχή ανοχής στην Κεντροαριστερά, ή κίνδυνος επιστροφής μιας διασπασμένης αλλά ακόμη πιο σκληρής ισπανικής Δεξιάς στην εξουσία;

Δεν αναμένεται εύκολη λύση από τις κάλπες

Όσο κι αν ακούγεται περίεργο, το κλειδί της κυβερνησιμότητας το κρατούν οι αυτονομιστές - που στις τελευταίες εκλογές πήραν πάνω από 10%, στερώντας τη δυνατότητα κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας σε οποιονδήποτε «αμιγώς ισπανι-

κό» συνδυασμό. Η μοναδική άλλη διέξοδος θα ήταν η συνεργασία Κεντροαριστεράς και Δεξιάς. Καμία πλευρά όμως δεν έδειξε διάθεση να αυτοθυσιαστεί για να βγάλει το ισπανικό κράτος από την αστάθεια. Αυτό διαπίστωσε και ο Ισπανός βασιλιάς μετά τις συναντήσεις του με όλους τους πολιτικούς αρχηγούς, πλην των επικεφαλής της καταλανικής και βασκικής Αριστεράς, που αρνήθηκαν να πάνε στο παλάτι για διαβουλεύσεις τη στιγμή που αναμένεται η έκδοση της απόφασης του ειδικού δικαστηρίου της Μαδρίτης για τους Καταλανούς «στασιαστές». Έτσι φτάσαμε στην προκήρυξη εκλογών για τις 10 Νοεμβρίου. Σε αυτό το κλίμα, οι δημοσκοπήσεις δίνουν και παίρνουν: το PSOE του Σάντσεθ και το δεξιό Λαϊκό Κόμμα εμφανίζονται ελαφρά κερδισμένοι, κι όλοι οι άλλοι λίγο ή πολύ χαμένοι. Το πρόβλημα είναι ότι, εάν τα προγνωστικά επιβεβαιωθούν, για μια ακόμα φορά οι βασικοί συσχετισμοί δεν αλλάζουν. Αυτό που όλοι αγνοούν - και φοβούνται ιδίως το PSOE και οι Podemos - είναι το πόσο θα αυξηθεί η αποχή: το εκλογικό ακροατήριο της ισπανικής Κεντροαριστεράς μοιάζει απηυδισμένο από την αδυναμία επίτευξης συμφωνίας, και μπορεί να επιλέξει κάποια άλλη δραστηριότητα για την Κυριακή των εκλογών... Εκεί ποντάρουν οι τρεις σχηματισμοί της ισπανικής Δεξιάς, και ιδίως το ανασυγκροτούμενο Λαϊκό Κόμμα, ελπίζοντας να ξαναμπουν στο παιχνίδι.

Αλλαγή ρόλου για τους αυτονομιστές: Εξίσου μεγάλο ερώτημα πάντως εί-

ναι πόσο νερό θα βάλουν στο κρασί τους οι αυτονομιστές όταν το δίλημμα που προαναφέραμε επανέλθει. Η κατάρρευση των ψευδαισθήσεων ότι η ανεξαρτησία μπορεί να κερδηθεί σχετικά εύκολα έχει βαθύνει το χάσμα μεταξύ «ρεαλιστών» (που καλοβλέπουν μια προσέγγιση με την ισπανική Κεντροαριστερά) και «ριζοσπαστών» (που έχουν λιγότερο άγχος για το ποιος θα κυβερνά το ισπανικό κράτος). Εάν αρκετοί αυτονομιστές σπάσουν το ταμπό της συνεργασίας με την ισπανική Κεντροαριστερά, το οποίο στέκεται ακόμη όρθιο λόγω της καταστολής, μπορεί να αλλάξουν ρόλο: από παράγοντες αστάθειας, να συμβάλλουν σε μια σχετική έστω σταθεροποίηση μιας κεντροαριστερής κυβέρνησης ως «μικρότερο κακό». Με την προϋπόθεση βέβαια το σύνολο των εδρών PSOE και Podemos να υπερβαίνει και πάλι σαφώς αυτό της τριχοτομημένης Δεξιάς. Σε αυτήν την περίπτωση η Δεξιά θα προσβλέπει σε μια αποτυχία της κεντροαριστερής κυβέρνησης τόσο στον οικονομικό και κοινωνικό τομέα (όπου οι προοπτικές κάθε άλλο παρά είναι λαμπρές) όσο και στη διαχείριση του «εθνικού» προβλήματος, ώστε να επιστρέψει επιτέλους στην εξουσία. Είτε έτσι είτε αλλιώς, η διάψευση των προσδοκιών βαθιάς αλλαγής, που είχαν καλλιεργηθεί τόσο από την ανάδυση των πάλαι ποτέ ριζοσπαστών Podemos όσο και από την καταλανική έκρηξη, κάνουν το βαθύ κράτος της Μαδρίτης να ελπίζει σε μια ανάσα για 5-10 χρόνια...

* Βλ. «Τι (δεν) άλλαξε στην Ισπανία» (φύλλο 453, σελ. 16-17).

γυρίζει

Πάρ' τον έναν, χτύπα τον άλλο

Οι εκλογές της Τρίτης στο Ισραήλ, που πραγματοποιήθηκαν μόλις 5 μήνες μετά την τελευταία εκλογική αναμέτρηση, δεν έλυσαν το πρόβλημα διακυβέρνησης του κατοχικού κράτους. Και οι δύο βασικοί ανταγωνιστές, ο απερχόμενος ακροδεξιός πρωθυπουργός Νετανιάου και ο απόστρατος σιωνιστής στρατηγός Γκαντζ, σημείωσαν ελαφρά πτώση, με την Μπλε-Άσπρη συμμαχία του Γκαντζ να βγάζει 33 έδρες (-2) και το Λικούντ του Νετανιάου 31 (-4) σε σύνολο 120. Τώρα και οι δύο μιλούν για σχηματισμό «κυβέρνησης εθνικής ενότητας», αλλά ταυτόχρονα έχουν αρπαχτεί, αφού αμφότεροι διεκδικούν την πρωθυπουργία. Τον διαιτητή θα κάνουν ίσως τα οικονομικά, σεξουαλικά κ.ά. σκάνδαλα που ταλανίζουν σταθερά την ισραηλινή πολιτική τάξη: όποιος βγάλει στη φόρα ακόμη περισσότερα άπλυτα για τον αντίπαλό του, θα κερδίσει πόντους... Για τους Παλαιστίνιους πάντως όλα αυτά έχουν μικρή σημασία: τόσο ο Γκαντζ όσο και ο Νετανιάου συναγωνίζονται στην επίδειξη ρατσιστικού πνεύματος εναντίον των «βρωμοαράβων» και σε υποσχέσεις για την οριστική καθυπόταξή τους. Το ίδιο ισχύει και για όλα τα υπόλοιπα κόμματα που ψηφίζονται από μια ισραηλινή κοινωνία η οποία βαυκαλίζεται ότι θα μπορεί εσαεί να κρατά υπόδουλους και περιορισμένους σε όλο και στενότερα εδάφη τους γηγενείς κατοίκους της Παλαιστίνης: από τις σιωνιστικές οργανώσεις των φανατικών ραβίνων και την «κοσμική» ακροδεξιά του Λίμπερμαν και της Σακέντ ως την ισραηλινή σιωνιστική «αριστερά». Η τελευταία πάντως πνέει τα λοίσθια, όντας πλέον πολύ μετριοπαθής για τα γούστα του μέσου ισραηλινού: χαρακτηριστικά, το ιστορικό Εργατικό Κόμμα (που κάποτε σχημάτιζε κυβερνήσεις) βρίσκεται σταθερά, εδώ και χρόνια, κάτω από το 5%.

Ανάμεσα πάντως στους Γκαντζ-Νετανιάου και στα υπόλοιπα 6 ισραηλινά κόμματα που ανέδειξαν βουλευτές μεσολαβεί η τρίτη κοινοβουλευτική δύναμη, που λείπει από τις περισσότερες αναλύσεις: πρόκειται για την Ενιαία Λίστα, στην οποία συμμετέχουν όλα τα αριστερά παλαιστινιακά κόμματα των «Αράβων Ισραηλινών» - όπως ονομάζει το κατοχικό κράτος την μειοψηφία των Παλαιστίνιων που δεν διώχθηκε το 1948 και ζει εντός των ισραηλινών συνόρων με καθεστώς πολίτη Β' κατηγορίας. Η Ενιαία Λίστα πήρε 10,6% και έβγαλε 13 έδρες. Σημαντική επιτυχία, που όμως καμιά επίδραση δεν θα έχει στις ενδοισραηλινές πολιτικές εξελίξεις: οι Παλαιστίνιοι που παρέμειναν εντός του ισραηλινού κράτους θεωρούνται απόβλητοι, οι βουλευτές και τα στελέχη των κομμάτων τους διώκονται ανηλεώς, οπότε δεν υπάρχει γι' αυτούς μετεκλογικός ρόλος. Άλλωστε τα αισθήματα είναι αμοιβαία...

